

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความต้องการและสภาพพื้นฐานของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการและสภาพพื้นฐานของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1-5 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2551 จำนวน 10 โรงเรียน โดยแบ่งเป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตเมือง จำนวน 5 โรงเรียน และโรงเรียนที่อยู่นอกเขตเมือง จำนวน 5 โรงเรียน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความต้องการและสภาพพื้นฐานของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้ (Try-Out) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1-5 จำนวน 10 โรงเรียน โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำนวน 248 คน ใช้แบบสอบถาม จำนวน 248 ฉบับ

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ดังนี้

- 1) ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
- 2) ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ความต้องการและสภาพพื้นฐานในการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของข้อมูลโดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้
- 3) ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 คำถามปลายเปิด โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความต้องการและสภาพพื้นฐานของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

3.1 ความต้องการในการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ

โรงเรียนมีความต้องการในการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.73) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

- 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โรงเรียนมีความต้องการในการบริหารจัดการในสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.71) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือการสนับสนุน ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ การส่งเสริมกิจกรรม/ โครงการต่างๆ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการส่งเสริมการบูรณาการแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน ตามลำดับ

2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนมีความต้องการในการจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.77) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ พัฒนหลักสูตรโดยบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผู้เรียนสามารถนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ตามลำดับ

3) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โรงเรียนมีความต้องการที่จะพัฒนาบุคลากรในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.72) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ บุคลากรปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านสังคม รองลงมา คือ การส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามลำดับ

3.2 สภาพพื้นฐานในการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ

สภาพพื้นฐานในการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.80) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สภาพพื้นฐานโรงเรียนมีการบริหารจัดการในสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.81) โดยประเด็นที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวนโยบาย การวางแผนการพัฒนหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ การจัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการบูรณาการแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปี ตามลำดับ

2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สภาพพื้นฐานโรงเรียนมีการจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.78) โดยประเด็นที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ

มีหลักสูตร/ หน่วยการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระและทุกช่วงชั้น ตามลำดับ

3) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สภาพพื้นฐานโรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.82) โดยประเด็นที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การติดตาม ประเมินผล และสรุปผล เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของบุคลากร รองลงมาคือ การศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามลำดับ

4. อภิปรายผล

4.1 ความต้องการในการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ

โรงเรียนมีความต้องการในการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.73) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โรงเรียนมีความต้องการในการบริหารจัดการในสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.71) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การสนับสนุน ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมา คือ การส่งเสริมกิจกรรม/โครงการต่างๆ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการส่งเสริมการบูรณาการแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนตามลำดับ 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนมีความต้องการในการจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.77) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ พัฒนาหลักสูตรโดยบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผู้เรียนสามารถนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ตามลำดับ 3) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โรงเรียนมีความต้องการที่จะพัฒนาบุคลากรในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.72) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ บุคลากรปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านสังคม รองลงมา คือ การส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามลำดับ

ที่ผลเป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พัฒนามาบนหลักแนวคิดพึ่งตนเอง เพื่อให้เกิดความพอมีพอกิน พอใช้ของคนส่วนใหญ่ โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงการมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ไม่ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนที่ต้องทำตามหลักวิชา และการมีคุณธรรม เป็นกรอบในการปฏิบัติและการดำรงชีวิต ซึ่งประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ สามารถนำไปใช้ได้จริง รวมทั้งการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ดังจะเห็นได้จากเมื่อปี 2540 ที่ประเทศไทยประสบกับภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ซึ่งนับเป็นบทเรียนที่มีผลมาจากการพัฒนาที่ไม่สมดุล และขาดเสถียรภาพ จึงส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในวงกว้าง จะเห็นได้ว่า การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่คำนึงถึงความเหมาะสมกับศักยภาพของคน องค์กร ภูมิสังคมของประเทศ ความพร้อมของคนและระบบ ทำให้เกิดปัญหาในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การเปลี่ยนแปลงไม่ได้นำไปสู่การสร้างพื้นฐานของการพัฒนาที่มั่นคงและเข้มแข็ง หรือสร้างระบบภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับคนและสังคม เพื่อให้สามารถพร้อมรับความเสี่ยงจากความผันผวนของปัจจัยภายในและภายนอก จนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสังคมไทย ส่งผลให้คนไทยทุกคนได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และได้กำหนดยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2550-2554) เพื่อให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้สถานศึกษามีความต้องการในการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

4.2 สภาพพื้นฐานในการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ

สภาพพื้นฐานในการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.80) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านการบริหาร

จัดการสถานศึกษา สภาพพื้นฐานโรงเรียนมีการบริหารจัดการในสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.81) โดยประเด็นที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด 3 ลำดับแรก คือ การให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวนโยบาย การวางแผน การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ การจัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการบูรณาการแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปี ตามลำดับ

2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สภาพพื้นฐานโรงเรียนมีการจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.78) โดยประเด็นที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด 3 ลำดับแรก คือ การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ มีหลักสูตร/ หน่วยการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระและทุกช่วงชั้น ตามลำดับ 3) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สภาพพื้นฐานโรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.82) โดยประเด็นที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด 3 ลำดับแรก คือ การติดตาม ประเมินผล และสรุปผลเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของบุคลากร รองลงมาคือ การศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดโครงการพัฒนามูลฐานบุคลากรของสถานศึกษา เกี่ยวกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามลำดับ

ที่ผลเป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก โรงเรียนส่วนใหญ่ต่างมีความรู้และความเข้าใจเบื้องต้นในแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ยังไม่เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และได้กำหนดยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2550-2554) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดเป้าหมายไว้ 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 (ปี 2550)

กำหนดให้มีสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระยะที่ 2 (ปี 2551-2552) พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระยะที่ 3 (ปี 2553-2554) พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และกระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ณรงค์ฤทธิ์ ดอนศรี (2543) ที่พบว่า สภาพพื้นฐานโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งด้านการเตรียมการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการกำกับ ติดตามและประเมินผล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สมศักดิ์ ลาดี (2543) ที่พบว่า ปัจจุบันโรงเรียนมีสภาพการดำเนินงานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ อยู่ในระดับปานกลาง

4.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของโรงเรียน

โรงเรียนมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องหรือบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ที่ครูแสดงความคิดเห็นเช่นนี้ เนื่องจาก ครูตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ครูยังประสบปัญหาในการดำเนินต่างในด้านต่างๆ ทั้งการพัฒนาหลักสูตร การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานทางการศึกษา หรือมหาวิทยาลัยต่างๆ ควรจัดให้บริการทางวิชาการแก่ครูผู้สอน โรงเรียนในเรื่องดังกล่าว เพื่อให้โรงเรียนสามารถนำไปใช้ในการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

1) กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาทุกแห่งควรน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยดำเนินการทั้งในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

2) สถานศึกษาควรมีการจัดระบบบริหารจัดการภายในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3) สถานศึกษาควรมีการพัฒนาหลักสูตรโดยบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4) ควรมีการพัฒนานุเคราะห์เกี่ยวกับการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การจัดทำหน่วยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5) สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และเจตคติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

6) สถานศึกษาควรจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังหล่อหลอมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเอื้อต่อกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถานศึกษา

7) สถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

8) สถานศึกษาควรมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ ปลูกฝัง และเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

9) สถานศึกษาควรจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

10) จากการศึกษาสภาพพื้นฐานในการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีประเด็นที่สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการปฏิบัติให้มากยิ่งขึ้น เช่น การส่งเสริมผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผน การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และควรมีการติดตาม ประเมินผล และสรุปผลการพัฒนานุเคราะห์ เพื่อให้บุคลากรนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น หรือหน่วยบูรณาการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ

2) ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของรัฐ เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4) ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนที่ดำเนินการแล้วประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มีประสิทธิภาพต่อไป